

РЕЦЕНЗІЯ

*на Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників(ниць)
закладів загальної середньої освіти (профільна школа)*

«Недискримінаційна мова та подолання стереотипів»

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «Недискримінаційна мова та подолання стереотипів» спрямована на розвиток професійних компетентностей учителів мовно-літературної освітньої галузі в умовах оновлення змісту сучасної освіти та впровадження принципів профільної школи. Її зміст узгоджується зі стратегічними напрямами розвитку освітньої системи України, визначеними Концептуальними засадами освітніх галузей та дорожньою картою їх реалізації на 2025–2030 роки (наказ Міністерства освіти і науки України №1163 від 20.08.2025), а також положеннями Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року.

Концепція програми базується на попередніх методичних напрацюваннях авторів щодо інтеграції мовної освіти та медіаграмотності, зокрема на підходах до аналізу медійних текстів, розвитку критичного читання та відповідальної мовної комунікації.

Актуальність програми зумовлена змінами у професійній ролі сучасного вчителя. У профільній школі педагог дедалі частіше виступає організатором освітньої взаємодії, який створює умови для розвитку критичного мислення учнів, формування культури відповідального мовлення та підтримки безпечного освітнього середовища. Для вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури ці завдання безпосередньо пов'язані з аналізом текстів і формуванням мовної культури здобувачів освіти.

Навчально-тематичний план програми демонструє послідовну структуру та змістову взаємопов'язаність навчальних модулів. Тематика занять охоплює як теоретичні засади недискримінаційної комунікації, так і практичні аспекти їх застосування в освітньому процесі. Структура програми забезпечує поетапне формування професійних компетентностей педагогічних працівників: від осмислення базових понять і нормативних засад до опанування методичних інструментів аналізу навчальних і медійних текстів.

Перший модуль «Недискримінаційна мова як складова професійної культури педагога» програми присвячений розгляду недискримінаційної мови як складової професійної культури педагога.

Другий модуль «Стереотипи та упередження в навчальних матеріалах і освітньому дискурсі» спрямований на аналіз стереотипів та упереджень у навчальному контенті. У програмі розглядаються механізми стереотипізації в освітніх текстах, зокрема гендерні, соціальні та культурні уявлення, що відтворюються у підручниках та інших навчальних матеріалах.

Третій модуль «Методики формування культури недискримінаційної комунікації в учнівства» орієнтований на опанування педагогами методичних інструментів формування культури недискримінаційної комунікації в освітньому середовищі.

Четвертий модуль «Професійна рефлексія та оцінювання практик недискримінаційної мовної взаємодії» передбачає підсумкову рефлексію учасників програми та оцінювання результатів навчання. Учасники презентують мініпроекти, що передбачають аналіз або розроблення фрагментів навчальних матеріалів із позицій недискримінаційної мовної практики. Такий формат роботи дозволяє інтегрувати теоретичні знання та практичні навички у професійну діяльність педагога.

Зміст програми відповідає вимогам Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 №1225) і спрямований на розвиток мовно-комунікативної, предметної, інформаційно-цифрової, психологічної та оцінювально-аналітичної компетентностей педагогів.

Методичний інструментарій програми передбачає використання різних форм навчальної роботи: лекцій, практичних занять, аналізу кейсів, роботи з художніми та медійними текстами. Поєднання цих підходів створює умови для осмислення педагогами сучасних мовних практик і їх подальшого використання у професійній діяльності.

Практична значущість програми полягає у формуванні у педагогів конкретних методичних інструментів для роботи з навчальними та медійними текстами, аналізу мовних стереотипів та створення освітнього контенту, що відповідає принципам недискримінаційної комунікації. Реалізація програми сприятиме розвитку культури відповідального мовлення, формуванню критичного мислення здобувачів освіти і створенню безпечного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти.

Отже, можна стверджувати, що Програма підвищення кваліфікації «Недискримінаційна мова та подолання стереотипів» є науково обґрунтованою, змістовно цілісною та методично доцільною. Її структура є логічною, а зміст відповідає сучасним потребам розвитку мовно-літературної освіти та професійної підготовки педагогічних працівників. Програму можна рекомендувати до впровадження у системі післядипломної педагогічної освіти.

Рецензент –

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

L. ІВАНЕНКО

ІНДИВІДУАЛЬНУ
ВІДСВІДЧУЮ
ІМЕНІ СЕКРЕТАР УНІВЕРСИТЕТУ
Л. ІВАНЕНКО
16 03 2024 р.